

ljubljene milodare, in ti nebeški prijatelji našega bogoljubnega dela storijo to tako milo in ljubeznivo, da družniki nimajo miru, dokler svojega darilca ne prinesejo! — V imenu preblazene Matere božje, Matere Milosti, izrekamo tukaj svojo srčno zahvalo vsem blagim našim dobrotnikom in družnikom za vso dosedanje pomoč in enako milo in ponižno prosimo, naj nas tudi v prihodnjem letu ne zapustijo!

Sklepamo svojo srčno zahvalo in milo prošnjo z geslom, ki smo si ga izvolili za svoje bogoljubno delo:

Vse po Mariji! Vse z Marijo!

Vse v Mariji! Vse za Marijo!

Franciskanski samostan v Mariboru, dne 8. decembra 1897. P. Kalist Heric, gvardijan in predsednik Marijine družbe.

Ponižna in srčna prošnja.

Zunaj mesta Maribora stoji lepa in prav priljubljena cerkev sv. Jožefa. Ta cerkev potrebuje popravila vse povsodi — okna so vsa prhka in še odpreti se ne smejo, ker bi veter vse zdrobil, tako slaba so; obhajilne mize ni; križev pot je star in le za največjo silo, tlak se krha pri vsakem snaženju; slikanje cerkve je jako potrebno; orgle so od leta 1756., torej jako stare in ne za rabo več — koliko je malih popravil, še omenil ne bom! Ponižno torej prosim vse ljubljence sv. Jožefa, da mi po svoji zmožnosti pomagajo prenoviti in ozaljšati to svetišče sv. Jožefa. Gotovo bo sv. Jožef vsako najmanjše darilo obilno povrnil že tukaj na zemlji, posebno v smrtni uri s svojo mogočno priprošnjo pri Bogu. Vsa darila naj se pošlejo na: »Slavno predstojništvo sv. Jožefa v Studencih pri Mariboru.«

Fran Javšovec, superijor misijonarjev.

Gospodarske stvari.

Dobri svéti za to in ono.

(Dalje.)

17. Nova kava.

Rastlina *Astragalus boeticus* (švedski kozinec) nadomestuje nam s svojim plodom tako znamenito pravo kavo, da je od kuhane in zmešane z mlekom ali smetano ni moči razločiti, kar se okusa tiče, od prave kave. Ta rastlina se uzadovolji z vsako zemljo ter na prostoru 20 kvadratnih metrov rodi toliko semena, da zadostuje jedni rodbini za celo leto za napravo pijače, ki lahko povsem tekmuje s pravo kavo, gledé kakovosti pa je še celo prekosi, ker obsega v sebi znatno množico redilnih snovij, nima pa vendar v sebi snovij dražilnih (kofeina), radi katerih je kava otrokom in slabotnim ljudem škodljiva. Priporočamo gojiti to rastlino vsakemu, kdor ji more na vrtu ali polju privoščiti nekoliko prostora. Seme se dobiva v Hrudimu (Chrudim, Česko) pri vrtnarju Trt. Jeníku, kateri jo prodaja po 20 gr za 12 kr. z navodom, kako je treba to rastlino negovati (gojiti).

18. Da kokoši po zimi bolj nesejo.

Amerikanci so razvideli, da kokoši kaj radi jedó španski poper, to je na prah stolčene luske španskega popra, ki se neguje kot okrašujoča rastlina marsikje tudi pri nas. Amerikanski kokošorejci dajejo sedaj vsak drugi ali tretji dan kokošim v hrano jedno žlico tega popra, dobro pripravljenega. Z uspehom so močno zadovoljni. Po tej krmi jamejo kokoši po zimi kmalu nesti. Ker pa ta poper deluje kot dražilo, razume se samo po sebi, da se v njega rabi ne sme pretiravati.

Podobno dražilo je tudi seme navadne velike koprive, po katerem kokoši isto tako zgodaj začnejo nesti.

19. Sredstvo, da te po zimi v noge ne zebe.

Izkušen človek piše: »Po zimi me je vedno preveč zeblo v noge. Imel sem volnene in pavolnate nogavice, lanene obujke, toda zmerom me je neusmiljeno zeblo v noge. Pozneje sem namesto obujk rabil slamo; v tem slučaju me sicer v noge toliko ni zeblo, toda povzročala mi je neprijetnosti pri obujanju in sezujanju. Prišlo pa mi je na misel rabiti namesto vsega tega — papir. Vzel sem jedno polo časopisa, zavil vanj nogo kakor v obujko in naj si je bil mraz, kakoršen je hotel, lahko sem vztrajal v škornjih, stal v snegu, ali na ledu in nikdar me ni zeblo v noge«. Lahko mogoče, da je to resnično in radi tega tudi vredno, da se poskusi.

20. Kitajski kit.

Večkrat se pripeti, da se komu odkrhne kak kos steklenice, svetilnice, váze, ali kake druge steklene ali porcelanaste posode, ki potem ni več za rabo. Takšna posoda se dá dobro sklepati s kitajskim kitom, ki se pripravi tako-le: Vzame se 54 delov apnenega praška, 6 delov galuna in 40 delov sveže krvi, ki se dobro zmeša. S to zmesjo, cementu podobno, kitajo Kitajci steklo, porcelan, mramor in druge podobne predmete, ali pa tudi natirajo z njim zidovje svojih hiš, kotle itd. Ta kit je zelo močan ter drži dobro na toplem in na mrzlem.

21. Zmrzla jabolka ali hruške

se denejo v kako posodo ter polijejo z mrzlo vodo tako, da ta stoji za 2 cm nad njimi. Jabolka ali hruške se kmalu pokrijejo z ledom; led se otre s suhim suhom in jabolka se denejo v toplo sobo, da se posušé, na kar postanejo zopet rabljiva.

22. Da petrolej bolje sveti.

Ako petrolej ni čist, kaže se njegov plamen rudeč, se kadi, poka, ugasne, ali pa se včasih celo ves vname. Da bi petrolej bolje svetil, vsujmo vanj v svetilnico nekoliko kuhinjske soli. Petrolej gori potem jasneje ter se ne vname tako kmalu.

23. Sadimo lipe!

Lipov cvet ponuja čebelarom mnogo strdi in poslednje je čebelar zmerom vesel. Žalibog, da je čas za nabiranje strdi tako kratek! Zato bi bilo kaj primerno, da bi se čebelarji v pomladi dogovorili ter jeli saditi lipe, da bi imele čebele dalje pašo. Saditi pa je treba različne vrste lip, ki ne cvetó vse ob enem. Najprva cvete letna lipa z velikim listjem, kakih 14 dni za njo pa zimska lipa z drobnim listjem. Pozneje cvete še ameriška srebrna lipa (*Tilia alba*), najpozneje pa srebrna ogerska lipa (*Tilia tomentosa*), ki cvete do avgusta. Vsak razumen čebelar moral bi skrbeti, da se število teh lip v okolici pomnoži. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 27. decembra v Vitanju. Dne 28. dec. v Spielfeldu. Dne 29. dec. v lmenem (za svinje). Dne 30. dec. na Bregu pri Ptujju (za svinje).

Dopisi.

Iz Celovca. (Doslednost; značaj nem-skutarjev.) Kje je doslednost avstrijskih »prusakov«? Znano nam je, kako so romali povodom 80letnice nemškega lisjaka, znanega Bismarka, avstrijski »prusaki«, v prvi vrsti štajarski in koroški, da se mu poklonijo in mu zažigajo kadilo, saj je le on njihov edini pravi

bog. Tudi se še prav dobro spominjamo, kako laskavo se je »trolasec« zahvalil svojim častilcem, na rekel bi »božanskem« pohodu, rekoč: »Skrbite za domače avstrijske razmere!« Pameten človek bi mislil, da si bodo njegovi strastni častilci vzeli te besede k srcu in se po njih tudi ravnali; zakaj vse, kar je kedaj ta zakleti sovražnik naše mile Avstrije storil ali zapovedal, izpolnjevali so ti po velikogermanskem duhu njegovi zvesti sinovi do pičice, in mu še pomagajo graditi »Veliko Germanijo«. Sedaj pa nam odgovorite, dragi »bismarkovci«, kako pa je to, da ste gori omenjene besede svojega v nebesa kovanega očeta tako hitro in popolnoma pozabili? Se li vjemajo vaša poslednja dejanja po štajarskih in koroških mestih z besedami in naukom, katerega vam je dal vaš »bog«? Ali tako »skrbite za avstrijske razmere«? Kje je vaša doslednost? — S pomenčevanjem gine vera. Živ dokaz za to trditev, dragi čitatelj »Slov. Gosp.«, ponuja ti celovška okolica. Ako gre ta ali oni duhovnik po opravkih ali na izprehod na nemško, bolje pomenčeno stran mesta, ne bode ga nobeden pozdravil — k večjemu kakšna stara ženica se še spominja svoje krščanske dolžnosti in ga spoštljivo pozdravi z »Hvaljen bodi Jezus Kristus« — temveč vidi zoperne obraze, ki bi ga najraje »kosmatega pohrustali«. — Čisto drugače pa se obnaša še slovensko ljudstvo na južni strani celovškega mesta. Tu vidiš prijazne obraze slovenskih kmetov, ki te z zelo malimi izjemami prav spoštljivo pozdravljajo, da moraš klobuk časi skoro v roki nositi. Če hočemo torej biti verni katoličani, le ne k nemškutarjem, da ne pridemo ž njimi v peklo!

Iz Celja. (Božičnica pri čč. šolskih sestrah.) Ganljiv prizor je bil, ko smo se otroci, veliki in majhni, dne 20. dec. zbirali okrog krasno ozaljšanega in razsvetljenega božičnega drevesca. Po kratki molitvi se je naglo vršila točka za točko ukusno urejenega vsporeda. Petje se je menjavalo z lepimi podobami, katerih glavna oseba je bil mili Jezušček, ljubeznivi deček prijatelja naše slov. mladine dr. V. — Predno je prebлага gospa soproga dr. V. razdelila obleko med uboge otroke, so jim preč. g. opatu, čč. šolsk. sestram za skrb in trud, ki so ga imele s to veselico, posebno pa onim blagim dobrotnikom naše revne dece, kateri so z lepimi darovi otrokom in nam pripravili to veselje. Bog povrni stoterno! Slovenci, ne zabite tudi prih. leto ubogih otrok!

Od Sv. Lenarta v Slov. gor. (Volitev okr. zastopa) je za nas srečno končana. Dne 13. decembra je volilo veleposestvo, dne 17. dec. pa občine. Skupina veleposestnikov nasprotna stranka ni motila, torej se volilo jednoglasno. Drugače je bilo dne 17. dec. pri občinah. Že na dan volitve iz veleposestva smo dobili list v roke, na katerem so bili natiskani kandidatje nasprotne stranke. A kako smo se začudili, ko beremo na prvem mestu ime okr. sodnika, g. dra. Kronvoglna! Politika je bila res izvrstna, ker g. sodnika visoko spoštuje celi okraj. Toda, gospóda, prepozno ste ustali! »Slovan gre na dan« in take limance ne vlečejo več. Ako vam je g. dr. Kronvogln tako na srce prirastel, volite ga v svoji skupini trgov, kakor ste to radi storili pri prejšnjem sodniku, g. Morocutti. Priporočamo vam

še, ako hočete zopet kedaj miroljubnega sodnika, gosp. dr. Kronvoglna, zlorabiti za svoje namene, da mu v naslovu vsaj privoščite pridevek, ki si ga je sam zaslužil, namreč doktor. Torej agitacija je bila dobro osnovana, pa pomagala ni nič. Izmed 75 volilcev je bilo 63 naših, kateri so vrlo oddajali listke za krščansko-narodne kandidate. Prišlo je sicer med dvema kandidatoma do ožje volitve in to med našima, ker se volilci zaradi jednega niso mogli zediniti, pa ne zavoljo osebe, ampak zavoljo kraja, kateri naj bi bil zastopan. Stvar je namreč taka: Nemško misleči in čuteči »purgarji« so za svoj nemški denarni zavod dosegli jednega zastopnika na škodo veleposestva. Na tak način so jednega nam odkrhnili in težko nam je bilo določiti, kateri del okraja naj ta primanjkljaj trpi. Sicer pa nastavljanje krajevnih kandidatov ni lahko, kar vsi spoštovani volilci blagovolite vsprejeti v prijazni prevdarek. Vsaka občina ne more imeti svojega zastopnika, ker jih je nad 40, zastopnikov za obe skupini pa samo 15, med tem ko oba majhna trga s svojim zastopnikom za trgovino in obrt jih imata 9, kar je očitna krivica. Vrh tega, da se ne more vsaki občini ustreči, pa še moramo v poštev jemati zvitost nasprotnikov, katera terja od nas modrih in izvrstnih mož, ki bodo z besedo in dejanjem kakor skala stali za našo reč. Vsi spoštovani volilci in vsi občani ste torej lahko zadovoljni z izidom volitve. Hvala Vam in vsa čast!

Od Marije Snežne. (Vse doseže, kar mu drago — Slovenski oratar!) Slovenec je sposoben za vse; česar koli se loti, vse doseže, vsega se nauči; in to nam dokazuje tudi naš tukajšnji pevski zbor. Pred kratkim sem omenil v tem listu važnost petja za razvoj naroda ter izrazil željo, da bi se tudi naši fantje začeli uriti v petju. In res, moje besede niso bile zaman. Vrli tukajšnji mladeniči so se odzvali želji ter se res začeli prav pridno in z vidnim veseljem učiti lepega, umetnega petja. In človek bi si skoraj ne mogel misliti, da si bodo v tako kratkem času ogladili svoje krepke glasove ter že prepevali lepe pesmice, če bi se sam ne bil prepričal o tem. Še le kakih 20 dnj se vadijo mladeniči po večerih v čitalnici in vendar so nas že parkrat razveselili celo v cerkvi z lepimi Marijinimi pesmicami. Da res, nekako strmeli smo, ko smo predzadnjo nedeljo nenadoma zaslišali pri pozni službi božji novi moški zbor na koru zapeti milo Marijino pesmico »Marija, mati ljubljena«. Marsikdo je omenil, češ, iz teh pevcev še bode nekaj. In res, ti krepki in za prvi čas že dokaj čisti glasovi še bodo marsikaj dosegli in prinesli novega življenja v našo že na nemški meji ležečo faro. Zato pa, vrli fantje, le pogumno naprej, ne ustrašite se, najhujše ste že prestali in sedaj je potreba le pridnih vaj, zakaj vaja ravno vstvari mojstra. Prihajajte še v bodoče radi, kakor ste pričeli, polnoštevilno vsaki večer v čitalnico, da se homo tamkaj vežbali in potem preživeli skupno marsikatero prijetno urico, prepevajoči mile slovenske pesmice, katerih milobo in lepoto priznajo in občudujejo celo naši nasprotniki. Le pogum, mladi nadopolni pevci, pogum in vstrajnost in dosegli boste tudi vi, kar je že doseglo toliko vaših tovarišev, tudi priprostih kmetijskih fantov!

Z Vranskega. (Odstop načelnika okrajnega zastopa na Vranskem). Dne 16. dec. je imel zastop na vranski okraj glavno sejo. Zanimive so jesenske seje, ker se izvé, kako gospodarijo občine, in tudi, kako se počuti okrajna blagajnica. Nobena občina se ni tako izdatno »poboljšala« s svojim proračunom, kakor braslovška, koja je imela letos le 16% priklad, a za leto 1898. želi svojim občanom v žep seči po 50%. Doba zlatih časov nizkih občinskih priklad je nemara s tem letom minol tudi za zavidane Braslovčane. Bodo

zato pa poleg trške šole še dve drugi imeli. Lep napredek! — A tudi okrajni proračun kaže za leto 1898. napredek. Za novi okr. ubožni zaklad je potreba prve podlage, za novo št.-jursko namenjeno cesto kaže prvo tretjino pripraviti, za zboljšanje živinoreje se je 240 fl. za nakup bikov odmerilo. — To in ono je nanese, da se bo za 4% več potrebovalo, kakor nekaj minolih let. Za davkoplačilce gotovo to ni veselo voščilo za novo leto. A potolaži se, vranski okraj! Drugo jesen bode potreba še nekaj klinov višje stopiti po lestevici okr. priklat in še globočje seči v žep. Polzelani so želeli leta 1883. opuščenno okr. cesto nazaj spraviti v okrajno oskrbovanje, in Braslovčani še tudi nimajo samih okr. cest. In res, ugodni čas svoje večine bi bilo škoda zamuditi. Braslovčani so podali roko Polzelanom, in priskoči še reška močra glava. Po številu je vedno bilo 11 glasov več kakor 9, torej prideta obe cesti k okrajnim jaslom. Pravijo, da je to glasovanje vzdignilo načelnika raz častni stol, ker ne more odgovornosti prevzeti za gmotne posledice tega glasovanja za svoje koristi brezobzirno skrbeče večine.

Iz Rogatea. (Volitev v okrajni zastop.) Začetkom minolega leta smo imeli najlepše nade, da zmaga narodna stranka pri volitvah v okrajni zastop. Šlo se je za veleposestno skupino; kdor zmaga v tej, bo gospodar v okrajnem zastopu. Takrat smo imeli v omenjeni skupini dva glasa večine in zmaga nam je zagotovljena, da se vršijo volitve v pravem času. Meseca decembra lanskega leta so volile občine svoje volilne može v okrajni zastop. Volitev bi se imela postavno vršiti spomladi. In bi se bila, da ne bi zapazili v reklamacijskem obroku nemškutarji, da so v manjšini. To jih je poparilo. Kaj storiti? Okrajnega zastopa nikakor ne iz rok! G. Migliču bi splaval po vodi zaslužek pri popravljanju cest, kanalov in mostov, dr. Šuster pa, debelo plačan od okr. zastopa, se je zbal za vodstvo pri pevskem društvu in gasilcih — za bolnike mu ni posebno mar — in sklenilo se je s pomočjo nekega gospoda, ki je dolžen hvaležnega se skazati Rogačanom zavoljo prejete bakljade in podoknice — sklenilo — zavleči volitve vsaj do konca leta. V tem času so se pa nemškutarjem srečno izvalili v veleposestni skupini trije novi glasi, o katerih še bo razpravljalo upravno sodišče. Nam je umrla neka veleposestnica, enega je bolezen priklenila na postelj. Znašel se je vrhu tega slovenski Judež pod Donatom, kateremu so duhovniki in slovenske posojilnice pripomogle na konja, in zmagali so nemškutarji v pretečenem tednu. Dvajset nemških nacijsincev bo zopet komandiralo popolnoma slovenski okraj in gospodarilo s slovenskim denarjem. Rešili smo samo kmečko skupino z dvanajstimi vrlimi možmi. Pa še to nam je nameravala pogoltniti nemškutarska nenasitnost. Precej napeti so prišli na volišče podrepniki Rogačanov in delovali za njihovo gardo. Posebno se je repenčil in razžaljivo in surovo izzival slovenske volilce donaški župan, ko je uvidel, da propadejo nemškutarji. Nasprotno sta volila tudi št.-florijanska in kostrivniška župana, kar si naj dobro pomnijo slovenski volilci. Vsa čast pa volilcem svetokriških občin, ki so stali trdno, kakor Donat, ter volili edino, kakor en mož in v kmečki občini omogočili sijajno zmago narodni stranki!

S Krapja pri Ljutomeru. (Vojska zoper miši.) [Konec.] Poročevalec teh vrstic je za svoje sosedo prevzel na skrb 30 glažev. Za toto mero se je sporazrežalo 30 kil kmečkega kruha. Kruh se je v peči posušil. Prevreli in ohladili smo vodo ter primešali doposlano nam kužilo. S tekočino napojili smo osušeni kruh. Toti »trajet« smo odločili za krmo požrešnim prebivalcem po naših njivah. Od vsake hiše

se je potem podalo na pblje kakor največ ljudij »na vojsko«. Vsaki »vojak« si je moral za »orožje« s seboj vzeti kakšno staro žlico. S temi žlicami smo zajemali kužilo ter ga devali v mišje luknjice. S totim kruhom bi se morale okužiti miši. In uspeh? Dopisnik je hodil navlašč enkrat še pred snegom orat, izoral je miši žive pa tudi mrtve. Nekateri so opazili, da miši bolehajo, da imajo po sebi kraste. Ko bi kužilo le kaj zdalo! Drugače bo slabo, ker po polju so se miši zalegi pridružile ponekod že tudi podgane. Da je g. poslanec našej želji ustregel, to mu je pri poljedelcih naklonilo še večje zaupanje. Mi smo okužilo dobili brezplačno. Na Prekmurskem pa, to je, onkraj Mure na Ogerskem, tam miši ostrupljajo na stroške občinske. Na pr. Dokležovje, t. j. naša sosednja vas onkraj Mure, ona je kupila za 60 gld. zastrupila. Vsled tega tudi ob desnem bregu Mure, t. j. pri nas na Štajarskem, človek večkrat najde po katerega kavrana na zemlji mrtvega, ker se je na Ogerskem bil gostil z ostrupljenimi mišmi. Naše okužilo pa povzroči kužno bolezen menda samo med rodod mišjim. Iz tega zdaj ljudstvo sklepa, da so naši poslanci boljši, kakor ogerski. Prekmurci, t. j. Slovenci na Ogerskem pa pravijo, da njihovi »koveki«, t. j. madžarski poslanci za ljudstvo nič ne skrbijo. Pač resnica je: Prekmurci so velikega pomilovanja vredni, oni so zatirani reveži v obziru narodnem in gospodarstvenem. In do tega prepričanja je narodnej smrti prepuščenega prekmurskega Slovence pripravila med ostalim tudi »vojska zoper miši«.

Iz Šoštanj. (Zmaga.) [Konec.] Prišel je dan zmage. Da bomo zmagali, smo imeli gotovo upanje, toda da bodo prišli naši volilci v tolikem številu, poln oštevilno, da se jih je tako malo dalo premotiti, to nas je osupnilo in silno ganilo. Čast Vam! Ko so prišli nasprotniki korporativno na volišče v lepi Rajsterjev hotel »Avstrija«, so takoj opazili, koliko je ura bila. Za to so bili razdraženi kakor sršeni in prav nobena stvar jim ni bila prav. Sklenili so, se ne udeležiti volitve in na lep način pobegniti. Ker pa ni bilo lepe prilike, so jo za lase privlekli in kar naenkrat je zadonel glasen komando: »Gémer, marsch!« In šli so. S ponosom smemo reči, da imajo naši volilci, tudi najbolj priprosti, toliko prepričanja, da si ne bi dali na tak način komandirati. Uprizorili so torej »abzug« med burnim ploskanjem naših volilcev. Prišli so zopet pozneje volit v drugi razred. Konečen izid volitve je bil takšen, kakoršnega smo namerjavali: Mi 8 odbornikov, nasprotniki 4 iz drugega razreda, kakor smo jim bili prepustili. — Umevno je pač, da so nastopile potem za naše volilce vesele urice v veliki dvorani Rajsterjevi. Navdušeni govori so se vrstili, marsikdo je bil do solz ganjen. Hvaležni smo nasprotnikom, da so se udeležili volitve, pokazali so se v pravi barvi, v polni luči. Z letošnjo svojo agitacija so si zaprli za vedno vhod do gospodarstva v obč. hiši. S ponosom se smemo pa mi ponašati s svojimi volilci pred celo Slovenijo, rešili so kos zemlje naše, ohranili slovenski značaj Šoštanj.

Od Drave. (Nova nakana Prusov.) Berolinski časnik »Deutsche Zeitung« razglša poziv, iz katerega posnamemo to-le: »Na Avstrijskem in sicer na Češkem, Moravskem, Kranjskem, Štajarskem in Koroškem obstoje že mnogo let slovanska tajna društva v namen, da kupujejo od Nemcev zemljišča ter jih naseljujejo s Slovani. Dosedanje delovanje teh društev je imelo velike uspehe, in vsled teh se Nemcem krči zemlja vidno od dne do dne. Nemška avstrijska društva, osnovana v varstvo nemške zemlje, opozorila so že večkrat na uničevalno delo Slovanov ter na vse strani klicala pomoči, ali vsikdar zastoni. Zadnji čas je, da se Prusi zganemo ter priskočimo stiskanim avstrijskim

bratom na pomoč. Osnujmo torej v Berolinu ali v Draždanah glavno pisarno, ki bo posredovala nakupovanje posestev na Avstrijskem. Ta pisarna naj stopi v zvezo z avstrijskimi podružnicami »Nemškega šulvereina« in »Südmarke«, da ji naznanjajo posestva, ki so na prodaj. V to svrhu bi glavna pisarna tem podružnicam pošiljala posebne tiskane pole, katere bi bilo treba le izpolnjevati, te pole bi potem pisarna razpošiljala na razne pruske časnike, katere bi je imeli ponatiskati ali v posebnih prilogah izdajati. Izvršitve te misli pa naj se loti kako narodno društvo, ali naj se v to sestavi poseben odbor. Kolikor avstrijske Nemce poznamo, nas bodo z veseljem in z vsemi močmi podpirali. — Ali je pri nas komu kaj znano o slovanskih družtvih, ki kupujejo nemška posestva? Sama laž; pa izmisljena v to svrhu, da se več ljudi nalovi za peklensko nakano. In naši avstrijski prusaški časniki ta berolinski poziv ponatiskajo, in ni jih sram niti pred Slovani, niti pred nemškim ljudstvom, niti pred samim seboj. Tako delajo prusaki, mi Slovani pa še društva zoper »Südmarko« nimamo.

Iz kozjanskega okraja. (Pozor pred Rokom.) (Konec.) Kjer je le mogel, je surovo ščuval in hujskal zlasti proti duhovščini. Sedaj pa pošilja umazane liste in knjižure po vsem okraju. Oblastva, kje ste? Redite si gada ter grejete na lastnih prsih. Tatiči se obešajo, tatovi se izpuščajo. Slovenci kozjanskega okraja, pokažite mu povsod vrata temu gospodu in poštnjaku, ki si ne upa zreti v oči poštnega človeka! Mož je srednje velikosti, dobro rejen — ne godi se mokračem preslabo —, obrit, le pod nosom ima rujave brke. Rok, ne hujskaj, ne ščuvaj ter ne draži našega ubogega ljudstva, ti bodoči osrečevalec narodov, ti je spravljajš v se hujšo bedo. Ti kratiš dragi čas s pohajanjem — ljudstvo pa dela, da ga konec ni; ti se mastiš in popivaš po gostilnah s tujim denarjem, ki ti ga plačuje ubogi delavec s tresočo se roko, ljudstvo pa lakote umira; ti hodiš v lepi, topli zimski obleki, ljudstvo se trese zime in mraza; ti izdajaj ta težko prisluženi denar za strupene, kužne liste in knjižure, ljudstvo pa tarejo dolгови, mu poje boben, mu grozi birič. Stanuješ v dobrem, toplem stanovanju, ubogemu delavcu in kmetu pa curlja dež skozi strop na posteljo. Zakaj se nisi upal povedati poštnemu človeku svojega imena? S kom si se bratil? Z lenuhi, potepuhi, brezverci! Lepšo plačo imaš kot marsikateri duhovnik, pa nisi študiral 12 let in vendar ščuješ in hujskaš proti duhovniku, mu zavidaš pičle dohodke, mu zavidaš, ako so mu ljudje dolžni na pogrebih 20 do 30 in še več let! Če si kristjan, živi kakor kristjan, če pa nisi kristjan, zakaj pa praviš, da si kristjan?

Iz Slov goric. (V Štrihovcu) pri Št. Ilju bodo imeli ob novem letu občinske volitve. Koga bodo izvolili, ni težko uganiti. Brez dvoma pač sedanjega predstojnika, g. Šparla, kateri opravlja svojo službo že nekaj let v splošno zadovoljnost. Gosp. Šparl je v svoji občini spoštovan in priljubljen. Da je to, pokazala mu bo gotovo občina ob volitvi ter mu tako izrazila priznanje, da ji je vedel ohraniti mir in jedinstvo, kar je neprecenljiva dobrota. To znajo ceniti Štrihovčani. Prav to, da jo znajo ceniti, spričala bo volitev, pri kateri bodo gotovo vsaj vsi Slovenci oddali glasove g. Šparlu. Pa nekaj jih je dirnilo neljubo, namreč glas, g. Šparl misli odkloniti izvolitev. Če ima g. Šparl take misli, upajmo, da so samo skušnjave, bo vse zlahka premagal. Razumen mož kakor je, bo hitro izprevidel, da je prav on potreben občini, da jo vodi, drugače mir in jedinstvo ne bo dolgo tamkaj. A prebivati v občini, kjer se vedno kavsajo, je za vsakega neprijetno, tudi za g. Šparla bi bilo. Blagor cele občine zahteva, da ostane g. Šparl na svojem

mestu. Pouspeševati blagor cele občine gre pač nadosebno prijetnostjo. Tako gotovo, misli tudi g. Šparl, on je prepričan, da »vrli mož ne sme zase živeti«. Zato je pač opravičeno upanje, da bo mogel poročati »Slov. Gospodar« ob novem letu o srečnem, da sijajnem izidu volitve v Štrihovcu pri Št. Ilju.

Iz Podsrede. (Novi most.) Koncem meseca novembra je bil dodelan okrajni most čez Bistrico tik mesta, kjer se je pred nekaj leti potegnil velikansk plaz. Zgradbo mosta je oddal stari kozjanski okrajni zastop besnemu sovražniku cerkve in naroda slovenskega, kozjanskemu grajščinskemu oskrbniku! Podsredčani smo mislili si kaj prislužiti pri omenjeni zgradbi, a varali smo se. Ves zaslupek nam je pobral oskrbnik. Kamenje, pešek, apno, drva in drugo gradivo je dal zvoziti iz Kozjega na svojih, kaj še! na grajščakovih vozovih! Še delavce je imel svoje; zato ni čudno, da mu je toliko dobička padlo v žep. Nočemo sicer nikogar krivo soditi, mnenje ljudstva pa vendar smemo povedati in le-to si šepeta na ušesa: »Saj tako ni imel drugih stroškov, kakor da je izplačal delavce, zato si lahko zida lepe vile v Kozjem«. Ko je bil most dodelan, se je oskrbnik hotel pokazati dobrega kristjana. Kako dober kristjan da je, bi menda Kozjani utegnili nam povedati in naštetati njegova dobra dela. Pa tudi nam Podredčanom je dobro znano, kako so večkrat, vračajoč se od poznega opravila iz Kozjega, ropotali za nami težki grajščinski vozovi na grajščinsko žago. Žalostno le za okrajni zastop, da nosi polno skledo mimo gladnega brata že itak bogatemu, sitemu tujcu, ki v hudem mrazu gotovo dela ni izvršno dovršil.

Iz brežiškega okraja. (Brezbrižnost ali nemškutarija.) Že dolgo časa nestrpno opazujemo žalostno resnico, da slovenski narodnjaki občejuje ter si dopisujejo z uradi, odvetniki in notarji več ali manj v blaženi nemščini. Nikakor ne bi verjeli, ko bi se ne bili prepričali na lastne oči. Brezobzirno bomo o prvem ponavljajočem se slučaju objavili dotična imena. Gospoda! Posnemajte nekega kozjanskega kmeta, kateremu slavni kozjanski notar ni hotel legalizovati dveh slovenskih pobotnic. Pritožil se je in notar je moral potrditi in stroške poravnati. Slovenci, le zato, ker nikdo ničesar ne zahteva v slovenskem jeziku, je mogoče obstanek nemškini notarjem, odvetnikom, uradnikom itd. na Spodnjem Štajarju. Vzdravimo se vendar enkrat! Približuje se čas predpustni, čas ženitovanja. Slovenci! Odločno zahtevajte vsepovsod slovenskih ženitninskih pogodb, da znate pozneje sami prebrati in da vam ne bo treba vedno zahajati v grajščino popraševati. Če greš ob uradnih dnevih k sodnji, našel boš po vezah in hodnikih — ne tožnike in zatožence — užitarje v velikem številu. Kaj hočejo? Izvedeli bi radi, koliko imajo užitka zapisanega. Držijo sicer v rokah vsa dotična pisma, a le v zveličavni nemščini pisana, zato jih ne umejo, zato toliko potov in stroškov, toliko prepira in nemira doma. Slovenci zahtevajte, in vsak šolarček vam prebere in raztolmači!

Iz Kozjega. (Delovanje »gosp. bral. društva«) v Kozjem se krepko in veselo razvija. Dáši je staro dobre štiri mesece, ima vendar 100 udov, 250 knjig in 12 časnikov na razpolaganje. Da je knjižnica tako bogata, se imamo zahvaliti v prvi vrsti preč. gosp. kanoniku kozjanskemu, potem čč. gg. župnikom poljskemu, št. viškemu in pilštanskemu, provizorju št. peterskemu, nekaterim kmečkim mladeničem, ki so vsi darovali društvu veliko knjig, tako da jih je mnogo po več iztisov, katere bomo poslali prekmurskim Slovencem. Se-li pa tudi kaj čita? Gospod urednik! Ne boste nam verjeli, ako Vam povemo, da je bilo do danes (16. dec.) od 583 oseb izposojenih čez 2200 knjig in časnikov.

Oni mesec se je n. pr. izposodilo po 159 osebah 636 knjig in časnikov. Takega uspeha sami nismo pričakovali. Ni dneva, da bi si kdo ne izposodil kake knjige ali kakega časnika, ali da bi kdo ne čital v bralni sobi. Posebno veliko udov si izposojuje ob nedeljah, ko prihajajo k opravi. Ob nedeljah in praznikih nam je soba skoro premajhna. Zlasti nas močno veseli, ker prihaja tako lepo število mladeničev v čitalnico; mesto da po trgu postopajo ali po gostilnah popivajo, prebirajo skrbno časnike in knjige. Vrlega »Slov. Gospodarja« gre vsak teden po 6 iztisov med ude. Zanimivo je, kako se takorekoč trgajo zanj. Vsak petek popoldne ga prinese pismonoša, a vrli mladeniči že čakajo nanj ter si ga hitro razdelé. V nedeljo pa ga zopet vrnejo, da se drugim izposodi. V obče moramo, gosp. urednik, Vam na čast, priznati, da »Slov. Gosp.« ljudstvo najrajši prebira. O, naši mladeniči so dobrega, dovetnega ali prejemljivega srca. Postavljanja okoli cerkve ob nedeljah in praznikih ne poznajo, krvavega pretepa ali poboja že ni bilo slišati več kot 25 let. Čast vam, vrli slovenski mladeniči! Kako lepo vas je videti po nedeljah, ko imate svoj sv. križev pot — 85 vas je —, kako lepo vas je slišati, ko ginljivo zapojele: »Oj, pridite stvari ...«. Kadar pa vas bo pri bralnem društvu tudi 85, takrat bo naše veselje popolno! Ako bi smeli, svetovali bi odbornikom slehernega bralnega društva, naj imajo prvo skrb zato, da se knjige in časniki izposojujejo na dom. Vsem udom, blagim in drugim podpornikom in prijateljem »gosp. bralnega društva v Kozjem« vesele praznike in srečno novo leto!

Od Save. (Lahko noč!) »Tiho, tiho, in po časi, da stopinja se ne glási; zakaj pa? Da ne vzbudimo iz blaženega spanja narodnjakov brežiškega okraja, zlasti pa mestnih Slovencev; kajti njih velika večina dremlje, spi. O tem sem se prepričal, mudeč se nedavno v Brežicah. Tu pridrdra od severo-vshoda še precej eleganten voz, ki pa kmalu vkrene na dvorišče strastnega nemškarja, rojaka od Solte, g. Druškoviča, ki vedno voli proti nam ter pošilja svoje otroke v nemško solo. V »Narodnem domu« je menda lastniku — Slovencu omenjenega voza, dvorišče premajhno in hlev preslab ter kosilo predrago. Lahko noč, narodnjak! — Tam pred Matajzovo trgovino stoji cela vrsta tovornih vozov — slovenskih malih trgovcev iz K. itd. Osi se šibé, tako so naložili Slovenci nemškutarskega blaga, da je razpečajo pri svojih bratih doma. Boljši jim je plesniv nemškar Matajz, kakor vrla narodnjaka Varlec in Umek. Lahko noč, kupčevalci in odjemalci nemškutarskega blaga! — Zvečer sem si hotel v gostilni »Narodnega doma« razvedriti otožnega duha v družbi brežiških Slovencev. Močno sem se varal. Trije, štirje možicelji — to je vsa družba. Nekateri Slovenci so preponosni, da bi se mešali med ljudi »nižje vrste«, zato se le ob velikih slovesnostih prikažejo v »Narodnem domu«. A tudi ljudje nižje vrste razločujejo še »nižjo vrsto«, ti so pa kmetje in rokodelski in drugi pomočniki; zato se zadnji tako redko prikažejo v »Narodnem domu«, kakor prvi. Zato je pa tudi kmet, zlasti kmečki mladenič in rokodellec sam sebi prepuščen, kakor zajec v hosti. Večina slovenskih gospodov ga ne pogleda. Ni čuda, da o priliki nemških slavnostij z Nemci upije, pije in zabavlja, ni čuda, da zahaja rajši v nemčurske gostilne. Lahko noč, brežiški Slovenci! — Drugo jutro grem v sosedno vas Št. Lenart, kjer prebivajo boljši Slovenci. Res da! V narodni gostilni pri Petrišču mi je prav ugajalo, najbolj pa mladi gospodar, navdušen Slovenec. Pogovarjava se o brežiških razmerah, katere mi on še bolj razjasni. Pokliče sosedovega Janeza. Pripovedujeta mi, da sta že večkrat prosila brežiške Slovence, naj ustanové kmečko bralno društvo. Vedno so odgovarjali, naj

pristopimo k »Čitalnici«, česar pa naše kmečke razmere ne dopuščajo. Ta pa je bridka! Ljudstvo prosi kruha — duševnega, a ni ga, ki bi mu ga lomil. Lahko noč, gospoda! A še vas bom dramil, ako kmalu ne ustanovite kmetom primerne bralnega društva!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Pri Nj. veličanstvu svetleni cesarju je ont dan bil ogorski finančni minister Lukač, včeraj pa baron Banffy. — Galiski minister je postal Lesli, bivši moravski namestnik, s katerim pa Poljaki niso zadovoljni. — Oni deželni zbori, v katerih se ni bati narodnostnih preprirov, bodo koj po Božiču sklicani.

Česko. Shod čeških zaupnih mož v Pragi je bil izvršno obiskan. Vsem poslancem se je izrekla zaupnica. — V Planu je zopet državnim poslancem izvoljen Iro, ki je v državnem zboru očitno lagal. O zaslepljeni nemški volilci!

Štajarsko. Edmund grof Attems je že imenovan deželnim glavarjem. Mož je strasten Nemec in baš on je kriv, da so naši deželni poslanci pred dvema letoma morali izstopiti iz dež. zbora. Ali bo zdaj zopet tako?

Koroško. Katol. politično in gospodarsko društvo za Slovence priredi shod dne 26. dec. v Puhmi pri Rožku in v Borovljah, dne 27. dec. pa v Železni Kaplji. — Vrli »Mir«, kateremu prav veliko naročnikov želimo, je bil zadnjič konfisciran radi dopisa iz Dobrle vasi.

Kranjsko. V nedeljo so na shodu katol. političnega društva v Ljubljani govorili dr. Šustersič, dr. Žitnik in Povše za zedinjenje katol. in narodne stranke na Kranjskem. V ta namen se tudi vsi slov. državni poslanci zberejo dne 27. dec. v Ljubljani. Bog daj popoln uspeh! — Nov list, »Deutsche Stimmen«, je začel izhajati v Gradcu za kranjske in primorske Nemce.

Primorsko. Poveljnikom c. kr. mornarice je imenovan viceadmiral baron Spaun. — Slovenci so prav veseli, da je odstopil cesarski namestnik Rinaldini. — Novi namestnik Goëss je postal cesarjev tajni svetovalec.

Hrvaško. V Reki so pri občinskih volitvah zmagali Lahi-avtonomisti, ki se bodo branili zoper nove ogerske postave. — Potočnjak je od 70 saborskih sej izključen. — Sabor je vsprejel začasno pogodbo z Ogersko. Sicer pa Hrvati že mislijo na to, kaj jim bo početi, ako se avstro-ogerska pogodba ne sklène.

Ogersko. Gosposka zbornica je zavrgla postavo o pomadjarjenju vseh krajevnih imen. — Neodvisna stranka državnega zbora je baje voljna glasovati za začasno pogodbo z Avstrijo, toda ustanoviti se mora samostojna banka in urediti samostojno carinsko ozemlje.

Vnanje države.

Rim. Te dni so slovesno odprli rusinski kolegij ali visoko bogoslovsko solo. Navzoč je bil tudi premiselski škof Čehovič, ki se je par dni poprej bil predstavil sv. očetu.

Italijansko. Ministerski predsednik Rudini že ima vso vlado skupaj, vendar tega ne more vesel biti, ker ima v parlamentu ali državnem zboru na svoji strani prav majhno večino, kar se je prvi dan pokazalo, ko se je z ministri parlamentu predstavil.

Francosko. Družba, ki bi imela skopati panamski kanal v Ameriki, je pred več leti sto in sto milijonov zgubila, ker so si družbini glavarji in njih